

Katarina Engberg talade om en stökig tid
Foto: Birgitta Wiklander

Stökig värld när gällande ordning utmanas

Vi lever i en orolig värld med krig i Ukraina och en oberäknelig och maktfullkomlig president i USA. Till detta den globala uppvärmningen, som dessutom förnekas av president Donald Trump.

Det väcker frågor och intresse. Över 100 deltog på ett möte med Europaklubben där forskaren, seniorrådgivaren och tidigare departementsanställda Katarina Engberg talade om vår oroliga tid. Föredraget följdes av många publikfrågor.

Engberg framhöll att en viss tröst är att det är långt ifrån första gången det är oroligt och stökigt. Stora delar av Europa var förstörda efter andra världskriget och därefter följde kalla kriget i kärnvapnens skugga.

Erfarenheterna från andra världskriget ledde fram till FN-stadgan om att länder i princip inte har rätt att invadera andra länder och att civilbefolkningen ska skyddas i krig. Grundbulten i den regelbaserade världsordningen var USA. Landet levde inte alltid som det lärde, men stod ändå som garant för att regler och avtal i allmänhet gällde.

Nu gäller inte de principerna. Ryssland invaderade Ukraina och USA ska återupprätta sin dominans genom råstyrka och bilaterala avtal där mindre länder tvingas göra vad USA kräver. USA ser bindande internationellt samarbete som i Nato och EU som något som hindrar den egna dominansen.

Engberg såg ångest i USA:s agerande. Där finns stora ekonomiska klyftor, en minskande andel av världsekonomin och stora områden där fattigdom och frustration breder ut sig. Det ger utrymme för den aggressiva populism som president Trump representerar. Kina ses som det stora hotet.

Engberg menade att vi lever i en övergångstid, där nya makter som främst Kina träder fram. USA förblir viktigast under överskådlig tid, men när stigande makter utmanar brukar det bli stökigt innan en ny ordning förhoppningsvis kan etableras.

Richard Appelbom